

nORDLO

**Kom närmare
morgondagens
molntjänster**

”

Ny teknik skapar exponentiell tillväxt. Att vara på teknikens framkant och kunna kraftsätta sina produkter och tjänster skapar konkurrenskraft.

– Radar State of the Nation 2024

Bäst i världen på digitalisering

Enligt Sveriges digitaliseringsstrategi ska vi bli bäst i världen på att nyttja digitaliseringens möjligheter. Men för att vi ska bli bäst i världen på digitalisering måste skiftet mot molntjänster ske i en större utsträckning.

Den höga digitaliseringstakten har lett till att kraven på teknisk innovation och utväxling av varje spenderad krona har hårdnat. Företagen ställs inför växande förväntningar på en hög digitaliseringsgrad för att bibehålla sin konkurrenskraft. Samtidigt möts många verksamheter, speciellt myndigheter och offentlig sektor, av skärpta regulatoriska krav som kan komma att påverka hur dessa verksamheter kan nyttja molnet. Vidare ska samtliga implementerade IT-lösningar korrelera med och bidra till verksamhetsmålen samtidigt som handlingsutrymmet begränsas av ett ständigt närvarande kostnadsfokus. Det är alltså ingen liten uppgift som vilar på den IT-ansvariges axlar.

Den pågående förändringen

Den samlade tillväxttakten för molntjänster sjönk under föregående år, endast privata SaaS-tjänster, det vill säga lösningar när system och applikationer från publika molnleverantörer drifas i det privata nätverket, ökade något. Under pandemiåren skedde en snabb förflyttning till distansarbete. Digitaliseringen och tillväxttakten för molntjänster eskalerade snabbt. Det var viktigt att arbetsplatser och processer snabbt blev digitala så verksamheten kunde fortsätta som vanligt.

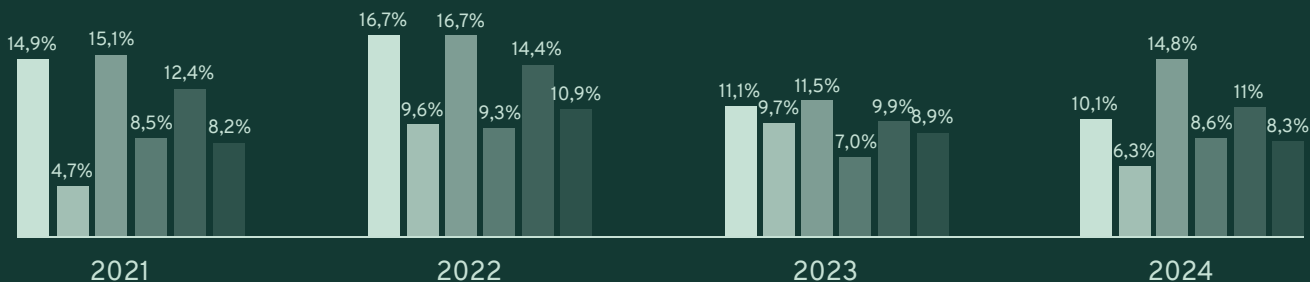
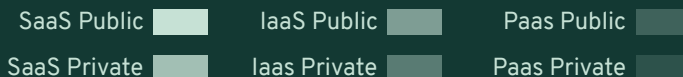
Sedan dess har tillväxttakten för molntjänster ökat stadigt. Molnflytten har styrt marknaden vilket blev tydligt när lokala aktörer tappade marknadsandelar till det publika molnet. Men 2023 vände trenden. Den lägre tillväxttakten speglar ett instabilt omvärldsläge med hög inflation, räntehöjningar och lågkonjunktur som följd. Företagen känner förstas av det ekonomiska läget och har därför varit försiktiga med sina investeringar under året som gått.

Under 2024 ökar de regulatoriska kraven på många svenska verksamheter. Bland annat träder EU:s uppdaterade säkerhetsdirektiv NIS2 i kraft, vilket ställer nya krav på regel efterlevnad för verksamheter som är både direkt och indirekt påverkade av direktiven. Detta i kombination med en ekonomiskt och geopolitiskt osäker omvärld, gör det allt viktigare med en proaktiv IT-partner som kan stötta med regelefterlevnad, kostnadskontroll och säkerhetslösningar i molnet.

Trots att Sverige ligger i framkant när det kommer till digitalisering, avtar takten. Detta visar 2022 års DESI-rapport (Digital Economy and Society Index). I övriga nordiska länder och EU ökar digitaliseringstakten och rör sig i större utsträckning mot molntjänster, vilket resulterat i att det svenska försprånget minskar. Nedputtade från fjolårets tredjeplacering, ligger Sverige idag på fjärde plats efter Finland, Danmark och Nederländerna.

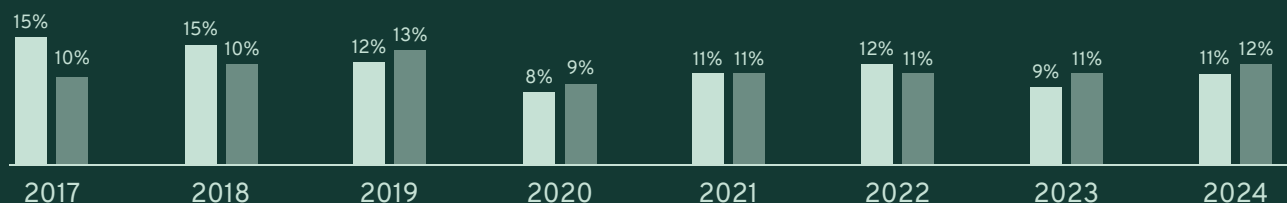
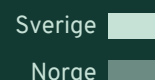
Tillväxttakt molntjänster

Per tjänst, Sverige.

Tillväxttakt molntjänster

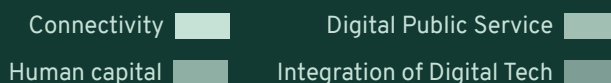
Alla molntjänster, Sverige.

Topp 10, DESI-index 2022

1. Finland	6. Malta
2. Danmark	7. Spanien
3. Nederländerna	8. Luxemburg
4. Sverige	9. Estland
5. Irland	10. Österrike

Top 10 DESI

Drivkrafterna mot molntjänster

Konsumtionen av molntjänster i Sverige befinner sig fortfarande på höga nivåer och nyttjandet växer varje dag. Under 2023 utgjorde molntjänster drygt 22,1 miljarder kronor av den totala IT-marknaden.

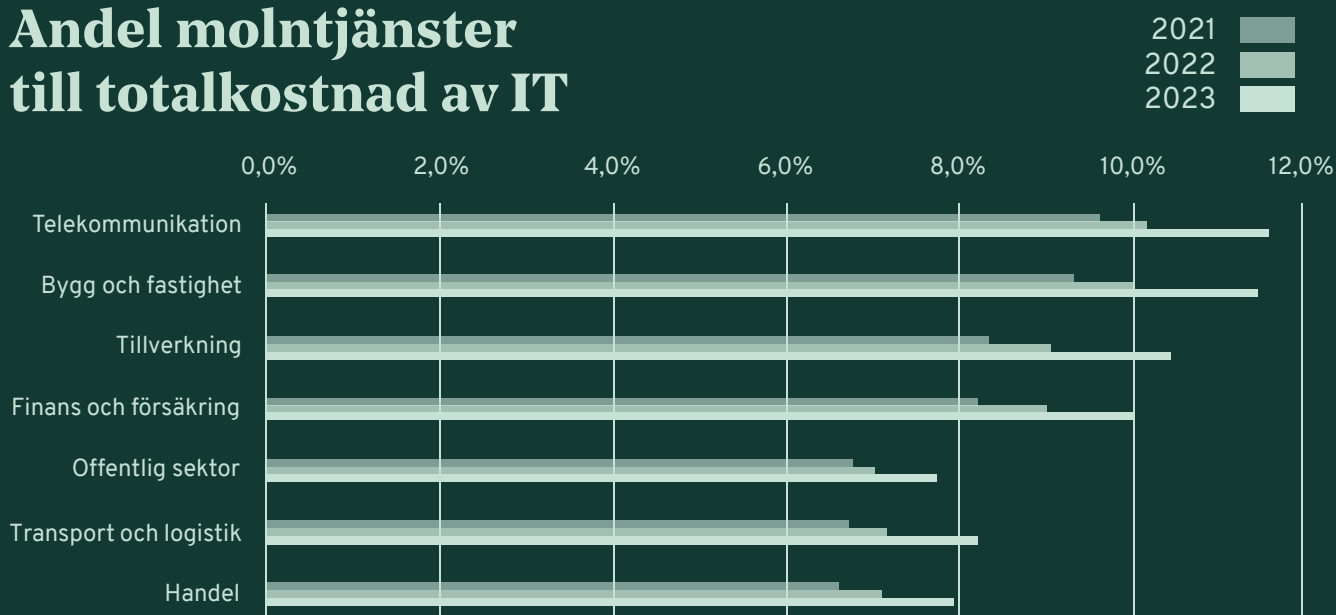
Det finns förstås många fördelar och drivkrafter bakom en molnflytt. Molnmogna företag och organisationer är de verksamheter som bland annat har kompetens och resurser på plats samt en tydlig strategi för hur IT och molnet ska integreras i affärsmodellen. Radar har tidigare kunnat fastställa att operativa IT-kostnader sänks med 20 procent för molnmogna verksamheter. Samtidigt stiger innovationskapaciteten med 17 procent. Sänkta IT-kostnader och ökad innovation

är starka drivkrafter som kommer leda till att molnlösningar fortsatt tar allt större plats i svenska verksamheter.

Molnmogna verksamheter upplever:

- Lägre kostnader i IT-drift (21%)
- Större andel av IT-utgifterna är tillgängliga för innovation (29%)
- Högre förmåga att stödja digitalisering av kärnverksamheten (19%)
- Högre kapacitet för att stödja affärsinnovation (16%)
- Högre förmåga att stödja förändringar i affärsprocesser (15%)

Andel molntjänster till total kostnad av IT

Branschernas molnsatsningar

Sett till branscher lägger telekommunikation samt bygg och fastighet störst andel, över 11 procent, av sina IT-kostnader på just molnlösningar. En ökning från föregående år vilket är rimligt då dessa branscher historiskt sett har drivits framåt med hjälp av automation, robotisering och digitalisering, vilket rimmar väl med användandet av molntjänster.

Även tillverkningsbranschen lägger en relativt stor andel av sin IT-budget på moln. Det har länge funnits ett tydligt behov inom branschen av en IT-portfölj med standardiserade lösningar som ger utrymme för flexibla och innovativa leveransformer. För att möjliggöra dessa och för att kunna möta disruptiva störningar har användandet av molntjänster mer eller mindre blivit ett krav.

Men även mer reglerade branscher inom offentlig sektor har investerat mer i molntjänster under 2023 än under föregående år. Det finns stora möjligheter för branschen att utveckla både molnanvändning och

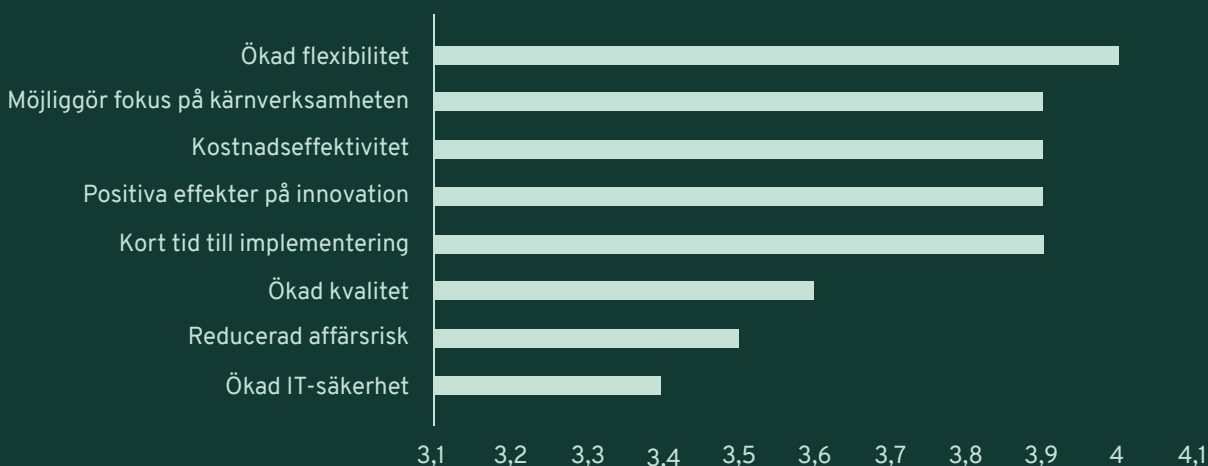
digitaliseringsgraden. Men höga regulatoriska krav i kombination med mindre budgetutrymme för kompetensförsörjning gör att de fortfarande ligger efter.

Drivkrafter och hinder till molnresan

De senaste årens skifte mot ett mer flexibelt och kontaktlöst arbetssätt har inneburit att allt fler företag väljer att flytta hela, eller delar, av sin verksamhet till molnet. Flytten till ett mer molnbaserat arbetssätt innebär smidigt och säkert samarbete samt tillgång till både innovationskraft och avancerade lösningar utan större investeringströsklar. De största drivkrafterna bakom användandet av molntjänster är att de bidrar till ökad flexibilitet, möjliggör större fokus på kärnverksamheten, ökad kostnadseffektivitet och positiva effekter på innovation inom företaget.

Verksamheter som ännu inte påbörjat sin resa mot molnet ser compliance, IT-säkerhet och kostnadsfrågan som bromsklossar för utveckling. Detta är hinder som skiljer sig från företag med hög digital mognad.

Drivkrafter för användande av molntjänster

Informations- klassificering

– en viktig hemläxa

I en tid när det flexibla arbetssättet har blivit nästintill norm har kraven på tillgängliga och säkra molnlösningar, oavsett om medarbetarna finns på ett kontor eller jobbar på distans, ökat. Molntjänster och en ökad digitalisering leder till att fler attackytor för potentiella hotaktörer öppnas upp. Det är därför inte förvånande att många av de verksamheter som ännu inte påbörjat resan till molnet, ser just säkerhetsfrågan som en utmaning. Men en ökad digitalisering av verksamheten behöver inte innebära en lägre säkerhetsnivå. Tvärtom, kan förflyttningen till ett mer molnbaserat arbetssätt leda till högre säkerhet, om den görs utförligt och underhålls löpande.

För att säkerställa en trygg och effektiv flytt till molnet bör en grundlig informationsklassificering genomföras. Syftet är att identifiera data, bestämma var den ska lagras och hur skyddet ska se ut. Oavsett om man tar in extern hjälp eller inte så förväntas företagen äga klassificeringen. Det kan kännas tidskrävande men är ett viktigt arbete för att möjliggöra en smidig migrering och öka säkerheten i företagets molnmiljö. Väl i molnet finns övervakning av systemen, larm och andra säkerhetslösningar som tar hand om eventuella hot.

Rätt sak på rätt plats med hybridlösningar

Att flytta hela eller delar av sin verksamhet till molnet innebär skalbarhet, integrationsmöjligheter och tillgång till datamängder som tidigare bara varit tillgänglig för stora organisationer.

En hybrid molnlösning innebär att delar av verksamhetens drift och data ligger i det publika molnet, medan de delar som kan vara svåra att flytta på grund av tekniska eller legala skäl, ligger on-prem via lokala installationer och/eller privata molnlösningar. Att använda sig av en hybridlösning kombinerar flexibiliteten och innovationen i det publika molnet, med den närhet och trygghet som finns ”on-prem”.

Regulatoriska krav kan begränsa hur till exempel myndigheter och aktörer inom offentlig sektor kan använda sig av molntjänster. Trots att majoriteten inom offentlig sektor ställer sig positiva till att göra en förflyttning till ett mer molnbaserat arbetssätt, finns det fortfarande en tveksamhet så länge beslutmandatet kring IT-frågor ligger på respektive myndighet, kommun eller region. Här blir en leverantör som kan stötta med informationsklassificeringen och göra verksamheten redo för flytten till molnet, nyckeln till att öppna upp för att använda sig av en hybrid molnlösning.

Bättre kostnads- kontroll i molnet

Det kan vara svårt att på egen hand beräkna hur mycket en molnflytt kommer kosta, ofta då man inte vet hur stor kapacitet som kommer krävas från start. Att köpa servrar och hårdvara separat kan kännas som ett tryggare alternativ, men innebär att man endast har kontroll av den initiala kostnaden snarare än prestanda, långvarig effekt och kostnad.

En noggrant planerad molnflytt och en grundligt genomförd informationsklassificering för att besluta vad som ska lagras var, gör det enklare att beräkna molnkapaciteten och minskar risken för skenade kostnader. Många tar hjälp av en IT-partner för att beräkna molnkapacitet och nyttja de

funktioner för kostnadskontroll som finns i molnet. När den ungefärliga molnkapaciteten är uträknad kan fasta månads- och årskostnader tecknas. Detta underlättar i sin tur budgetering och planering av framtida IT-kostnader. Med skalbara prenumerationsmodeller betalar verksamheten endast för det som används och det är enkelt att skala upp och ner användandet efter behov.

Dessutom innebär molnlösningar att verksamheter inte måste anställa egen kompetens för att utveckla IT-funktionen, då underhåll, utveckling och kostnadsoptimering kan hanteras externt av en IT-leverantör.

”

Att köpa servrar och hårdvara separat kan kännas som ett tryggt alternativ, men det innebär att man bara har kontroll över den initiala kostnaden.

Följande lösningar kan gynnas av att köras i molnet:

- Samarbetsplattformar och innehållshantering.
- Applikationer och tillämpningar som kräver stor beräkningskraft.
- Lösningar som används sällan men kräver stor nätverkskapacitet, till exempel konferenstjänster och webb lösningar.

Närmare data blir nyckel i framtiden

För att Sverige ska lyckas med digitaliseringsstrategins målsättning att bli bäst i världen på att nyttja digitaliseringens möjligheter måste lagstiftningen anpassas. Dessutom krävs en tydlig strategi för kompetensförsörjning samt bättre förmåga att skapa värde av teknikinvesteringar. En möjlig lösning är ett svenskt, statligt moln eller nationellt samarbete parallellt med en europeisk motsvarighet som kan konkurrera med de nordamerikanska jättarna.

På så sätt skulle digitaliseringen inom offentlig sektor accelerera. Även privat sektor, inte sällan ledd av europeiska koncerner med samhällskritisk eller annan känslig information, kan ha stor nytta av europeiska digitala plattformar och den närhet som den typen av datalagring skulle innebära. Det statliga molnet och EU cloud kan i framtiden bli en viktig tillväxtfaktor för Sverige och Europa, accelerera digitaliseringen och påverka konsumtionen av IT-tjänster i framtiden.

Edge Computing

När uppkopplade IoT-enheter och sensorer samlar in stora mängder data i utkanten av nätverk blir det en utmaning att samla in och bearbeta denna data centralt. Detta har resulterat i att intresset för Edge eller Edge Computing, behandling av data nära insamlingspunkten, växer.

Vi ser redan nu att marknaden förbereder sig för tillväxt i ytterkanterna av nätverken vilket kommer leda till att behovet av regionala och lokala datacenter kommer öka. Samtidigt som traditionella verksamheter fortsätter att göra storskaliga flyttar till molnet för att tillgodose sitt behov av prestanda, flexibilitet, innovation och kapacitet, kommer AI-aktörer förflytta sig mot Edge.

Det statliga molnet och EU cloud kan i framtiden bli en viktig tillväxtfaktor för Sverige och Europa, accelerera digitaliseringen och påverka konsumtionen av IT-tjänster i framtiden.

Er resa mot molntjänster

För allt fler företag utgör molnlösningen kärnan i vardagens verksamhetsprocesser och nyetablerade aktörer bygger redan från början sin verksamhet med hjälp av lösningar i molnet. Att påbörja sin förflyttningsresa till ett mer molnbaserat arbetssätt är en viktig del för bibehållen konkurrenskraft. Vi listar sex steg till ökad flexibilitet och innovation i molnet.

1. Ta reda på er situation

En lyckad och kontrollerad förflyttning inleds med att se över vilka regulatoriska krav som påverkar din verksamhet. Sedan 2018 berörs till exempel alla svenska verksamheter av dataskyddsförordningen GDPR och under 2024 träder EU:s uppdaterade säkerhetsdirektiv NIS2 i kraft. Men beroende på inom vilken bransch ditt företag verkar kan ytterligare lagstiftning eller regelverk påverka vad som får lagras och drifas i molnet.

2. Formulera ert primära mål med flytten

Nästa steg är målformulering. Är målet med molnflytten att höja innovationskraften inom bolaget? Eller är interna effektiviseringar och kostnadsbesparingar viktigare? För att skapa verklig verksamhetsnytta behöver målet hänga ihop med företagets övergripande målsättningar.

3. Gör läxan: Informationsklassificering och kryptering

Som tidigare nämnt, är en grundlig informationsklassificering och kryptering avgörande för att veta vilken data som

ska lagras var och hur skyddet ska se ut. De flesta leverantörer erbjuder lösningar för informationssäkerhet och kryptering, om ni inte har intern kompetens för ändamålet.

4. Vilken molnlösning passar oss?

Efter genomgång av regelverk, målformulering och informationsklassificering är det dags att fundera på om en publik, privat eller hybrid molnlösning matchar verksamhetens förutsättningar bäst. Ni ska också besluta om ni vill flytta hela eller delar av IT-driften till molnet.

5. Val av strategisk partner

Ta hjälp av en trygg och kunnig leverantör att stötta ditt företag på resan mot molnet. Trots att delar av molntjänsterna standardiseras så kommer ni behöva rätt kompetens för bättre kostnadskontroll och för att nyttja lösningarna fullt ut. En nära partner prioriterar verksamhetsförståelse och ser till att ni får en skräddarsydd molnlösning som främjar innovation, flexibilitet och säkerhet.

6. Fortsatt utveckling

När flytten till molnet är genomförd fortsätter arbetet för digital mognad och en effektivare verksamhet. Även här kan en nära partner stötta med support, kontinuerlig hantering och utveckling av er IT-miljö.

Referenser

- 1 *Digital Economy and Society Index 2021*
- 2 *Radar Ecosystem specialists*
- 3 *Radar Ecosystem specialists*

Datan till denna rapport är inhämtad av Radar Ecosystem Specialists. Publicerad med godkännande.

nORDLO